

ELŐTERJESZTÉS

Tótkomlós Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2015. május 28-ai ülésére

Tárgy: Átfogó értékelés a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96.§ (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít, melyet a képviselő-testület megtárgyal.

Az értékelés szempontjait a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rend. 10. számú melléklete határozza meg.

A fent említett jogszabályok alapján készült el az előterjesztésemhez mellékelte, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2014. évi ellátásáról szóló beszámoló, melynek része az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás 2014. évi működésének tapasztalatairól szóló beszámoló, valamint az Orosházi Rendőrkapitányság tájékoztatója is.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy a Gyvt. 96.§ (6) bekezdése alapján az értékelést a képviselő-testületi megtárgyalást követően meg kell küldeni a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Ez esetben a települési önkormányzatnak hatvan napon belül érdemben meg kell vizsgálnia a gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatnia kell a gyámhivatalt.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést vitassa meg és hozza meg döntését.

A. HATÁROZATI JAVASLAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2014. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést elfogadja.

Felelős: dr. Garay Rita polgármester
dr. Bohács Gábor aljegyző

Határidő: azonnal, ill. az átfogó értékelés gyámhivatal részére történő megküldésére:
2015. június 05.

B. HATÁROZATI JAVASLAT

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2014. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést nem fogadja el.

Felhívja az értékelés készítőjét, hogy a beszámolót az alábbi szempontok figyelembe vételével dolgozza át:

- .....
- .....

Felelős: dr. Garay Rita polgármester
dr. Bohács Gábor aljegyző

Határidő: az átdolgozott értékelés képviselő-testület elé terjesztésére: a képviselő-testület soron következő ülése

Tótkomlós, 2015. május 21.

dr. Garay Rita
polgármester *h.*

Az előterjesztést készítette: dr. Bohács Gábor aljegyző

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS

Tótkomlós Város Önkormányzat

gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak

2014. évi ellátásáról

A beszámolót készítette: dr. Bohács Gábor, aljegyző

A beszámoló elkészítéshez adatot, információt szolgáltattak:

- Tótkomlói Polgármesteri Hivatal,
- Szociális Szolgáltató Központ,
- Jankó János Általános Iskola és Gimnázium,
- Orosháza Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat,
- Orosházi Rendőrkapitányság.

2015.

Bevezető

A nemzetközi egyezményekkel összhangban *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény* (a továbbiakban: Gyvt.) új alapokra helyezte a gyermekekről való gondolkodást és gondoskodást. A magyar gyermekvédelmi rendszer funkciója kettős. Egyrészt bizonyos ellátásokat kell garantálnia a gyermekek, illetve a gyermekes családok számára, valamint olyan elérhető és hozzáférhető lehetőségeket kell biztosítani, amelyek segítségével a családokban keletkező problémák kezelhetővé válnak, azt eredményezve, hogy a gyermekeket nem kell elválasztani családjuktól. Másrészt a valamilyen okból családjukban nem nevelhető gyermekek számára kell olyan családpótló, vagy a családi modellhez közelítő ellátásokat biztosítani, amelyek a gyermeki jogok tiszteletben tartásával garanciákat nyújtanak a gyermek életkorának, szükségleteinek megfelelő ellátásra, egészséges személyiségfejlődésének biztosítására, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést a képviselő-testület általi megtárgyalást követően meg kell küldeni a gyámhivatalnak. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az értékelés szempontjait – az előbbieken említett külön jogszabály - *a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet* határozza meg a következők szerint:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, önkormányzati segélyben részesülők száma – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán - kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A könnyebb átláthatóság érdekében a beszámolót a feladat- és hatásköröket megállapító jogszabályi rendelkezések, valamint a személyi és tárgyi feltételek bemutatásával kezdem, majd a fenti szempontok figyelembe vételével szeretnék átfogó képet adni a 2014. évben, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi területen, a beszámolási időszakban hatályos jogszabályok alapján végzett munkáról.

A gyermekvédelem rendszere – a feladat- és hatáskörök megoszlása

---

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A törvényben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket

- a helyi önkormányzat képviselő-testülete,
- a települési önkormányzat jegyzője, illetve
- a gyámhivatal gyakorolja.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosították 2014-ben, a következők szerint:

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (jegyzői hatáskör),
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás (jegyzői hatáskör),
- óvodáztatási támogatás (jegyzői hatáskör).
- önkormányzati segély – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán - (önkormányzati hatáskör),
- gyermektartásdíj megelőlegezése (járási gyámhivatali hatáskör),
- otthonderemtési támogatás (járási gyámhivatali hatáskör).

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás a korábban szintén a válsághelyzetek kezelését szolgáló, de a szociális ellátórendszerben funkcionált átmeneti segéllyel és a temetési segéllyel összevonásra került 2014. január 1-től önkormányzati segély elnevezéssel.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása,

- gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- otthoni nyújtó ellátás,
- utógondozói ellátás,
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések (gyámhivatali hatáskör):

- védelembe vétel,
- családbafogadás,
- ideiglenes hatályú elhelyezés,
- átmeneti nevelésbe vétel,
- tartós nevelésbe vétel,
- nevelési felügyelet elrendelése,
- utógondozás elrendelése,
- utógondozói ellátás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatalok intézeti ellátása is.

A Gyvt. alapján gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, valamint
- a munkaügyi hatóság.

Az előbb felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni,
- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A települési önkormányzat kötelező feladata volt 2014-ben, hogy biztosítsa a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe

kerülés okán az önkormányzati segélyt, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezze és közvetítse a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás eljárási szabályairól, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi alapellátásokról és az intézményi térítési díjakról szóló 7/2006. (II. 28.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) megalkotásával gondoskodott a helyi szinten szabályozandó ellátások meghatározásáról.

A Gyvt. kimondja, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000-nél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni. Városunk tehát önként vállalt feladatként tartja fenn a Bölcsődét, így biztosítva a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásának személyi és tárgyi feltételei a Polgármesteri Hivatalban

---

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének gyermekvédelmi hatósági feladatait átruházott hatáskörben a Szociális Bizottság látja el. A bizottság döntött 2014-ben az önkormányzati segély – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán - ügyében. A bizottság üléseit kéthetente tartja a Polgármesteri Hivatal hivatalos helyiségében. A bizottság munkáját - az említett ügytípus tekintetében – Mihalkó Csilla és Bedőné Skoda Ilona (a választások időszakában helyettesítéssel) a Polgármesteri Hivatal ügyintézői segítették.

A jegyzői hatáskörben megállapítandó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását Bedőné Skoda Ilona végzi. Az ügyintézőnek a Polgármesteri Hivatal „A” épületében önálló irodája van, ahol saját interneteléréssel rendelkező számítógépet, nyomtatót, telefont használhat. Fénymásolási lehetősége a folyosón megoldott. Az ügyintéző kiadmányozási jogkörrel rendelkezik. Az ügyintéző a leíró, postázó munkát közfoglalkoztatott munkavállaló segítségével végzi, aki a kimenő iratokat is iktatja.

Tótkomlós demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

---

Tótkomlós város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken. 1945-ben még 10.984 fő lakott a településen, napjainkban már csak 6.133 fő a város lakosságának száma. A legnagyobb lélekszámcsökkenés 1945. és 1946, valamint 1980-1990. évek között következett be. 2000-től valamelyest lelassult, de nem állt meg a népesség fogyása.

A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, melyből kiemelkedő fontosságú a munkalehetőségek szűkössége. A fiatalabb korosztály elvándorlása a városból az utóbbi évek jellemző és állandósulni látszó tendenciájává vált. A fiatalok

minden lehetőséget megragadnak, hogy versenyképes szakmát tanuljanak. Már középiskolai tanulmányaik ideje alatt a várostól távol tanulnak, felsőoktatási intézménybe pedig még messzebb kényszerülnek eljárni. Tanulmányaik végeztével kevesen térnek vissza szülővárosukba, igyekeznek tanulmányaik helyszínén elhelyezkedni, családot alapítani.

Tótkomlós állandó lakosainak száma 2003-tól az alábbiak szerint alakult:

Év (I. 1.)	Állandó lakosok száma (fő)
2003	6.848
2004	6.774
2005	6.753
2006	6.703
2007	6.639
2008	6.527
2009	6.449
2010	6.390
2011	6.321
2012	6.257
2013	6.195
2014	6.133
2015	6.113

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban
2006 – 2015. évekre vonatkozóan

Év (I.1)	Lakos (fő)	18 év alattiak (fő)	18 év alattiak aránya a teljes népességhez (%)	19-60 év közöttiek (fő)	19-60 év közöttiek aránya a teljes népességhez (%)	61 év felettiak (fő)	61 év felettiak aránya a teljes népességhez (%)
2006	6.703	1.357	20	3.856	58	1.490	22
2007	6.639	1.316	20	3.835	58	1.488	22
2008	6.527	1.266	19	3.790	58	1.471	23
2009	6.449	1.240	19	3.748	58	1.461	23
2010	6.390	1.202	19	3.694	58	1.494	23
2011	6.321	1.154	18	3.674	58	1.493	24
2012	6.257	1.130	18	3.635	58	1.492	24
2013	6.195	1.098	18	3.617	58	1.480	24
2014	6.133	1.066	17	3.564	58	1.503	25
2015	6.113	1.064	17	3.541	58	1.508	25

A születések és halálozások száma az alábbiak szerint alakult:

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Születés	70	60	57	47	55	62	53	38	44	50	40	39
Halálozás	130	109	111	98	100	126	92	86	112	94	90	94

A városunkból elköltözött személyek száma az alábbiak szerint alakult:

Év	Tótkomlósról elköltözött személyek száma
2005	163
2006	209
2007	193
2008	158
2009	129
2010	155
2011	126
2012	150
2013	142
2014	136

Az adatokból megállapítható, hogy településünk lélekszáma évről évre csökken. A csökkenéssel egyidejűleg lassan folytatódik a 18 éven aluliak arányának csökkenése is.

Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások biztosítása

---

A Gyvt. a gyermeki jogok között elsőként említi azt, hogy a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez. A gyermeki jogokat védeni kell, mely minden olyan természetes és jogi személy kötelezettsége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A törvény kimondja továbbá azt is, hogy a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek, családok védelmét a korábban írtaknak megfelelően a következő pénzübeli, illetve természetbeni ellátások biztosították a beszámolási időszakban: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán az önkormányzati segély, gyermektartásdíj megelőlegezése, otthonteremtési támogatás, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás és óvodáztatási támogatás.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- meghatározott pénzübeli támogatásnak,
- külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A gyámhatóság (jegyző) megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át (39.900,- Ft),

- aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a jogszabályban foglalt feltételeknek;
- b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át (37.050,- Ft) az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a jogszabályban meghatározott értéket.

Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát (570.000,- Ft), vagy
- b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét (1.995.000,- Ft) meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
  - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 2014. évben az esetenként nyújtott támogatás 5.800,- Ft/fő volt, így az év folyamán 5.307.000,- Ft értékben adtunk utalványt a rászoruló családoknak.

Az alábbi táblázatból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2010-2014. évi adatai hasonlíthatók össze:

Adatok	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Támogatott gyermekek száma	545 fő	578 fő	517 fő	471 fő	453 fő
-ebből nagykorú (tanuló)	60 fő	48 fő	47 fő		36 fő
Kérelmek száma	290 család	331 család	320 család	246 család	219 család
- ebből egyedül álló (gyermekét egyedül nevelő) kérelmező	131 szülő	138 szülő	136 szülő	121 szülő	108 szülő
Elutasított kérelmek száma	6	7	9	17	3
Pénzbeli támogatás összege (Ft)	6.125.000,-	6.629.000,-	6.148.000,-	5.469.000,-	5.307.000,-

2014-ben 216 család rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága állt fenn, 3 alkalommal a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasításra került. Ebből 2 alkalommal a kérelmezők jövedelmi viszonyai miatt, 1 alkalommal nagykorú tanuló kérelmét el kellett elutasítani, mert a kérelmező nagykorúvá válását megelőző időszakban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága nem állt fenn.

A támogatásra jogosultak száma a 2013-as évhez viszonyítva közel 4 %-os csökkenést mutat, a csökkenés abból adódik, hogy a családok igénybe vehetik a gyermekek után járó családi adókedvezményt. Azonban továbbra is elmondható, hogy Tótkomlóson kevés a munkalehetőség, a legtöbb családban csak az egyik törvényes képviselő rendelkezik rendszeres jövedelemmel. Az egyedülálló szülő, több esetben csak az anyasági segélyből és a gyermek után járó családi pótlék összegéből tartja fenn a családot. Az elvált szülők esetében gyakori, hogy a tartásdíjra kötelezett szülő nem fizet tartásdíjat gyermekei után.

2014. évben az egy főre jutó jövedelem megoszlása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családoknál

Összeg / fő	14.250,- Ft alatt	14.250- 28.500,- Ft között	28.500,- Ft felett
Családok száma	35 család	99 család	82 család

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításához kapcsolódó jövedelemvizsgálat során megállapítható, hogy sok családban az egy főre jutó nettó jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, a 28.500.-Ft-ot. Ezeknél a családoknál általában a szülők egyike, vagy nem egy esetben egyike sem rendelkezik munkahellyel és a gyermek(ek) után járó családtámogatás összegéből élnek.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők életkor szerinti megoszlása 2014-ben:

Életkor	0-6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 - éves	Összesen
gyermekek száma	134 fő	212 fő	71 fő	36 fő	453 fő

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma a gyermekek száma szerint

Itt kell említést tennünk a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről. Ennek megállapítása szorosan kapcsolódik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény intézményéhez. 2013. szeptembertől jogszabályi változás miatt a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása határozatban történik. A megállapítás feltételei szigorodtak, ezért a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az elmúlt évben a szülők önkéntes nyilatkozata alapján csökkent.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításához és felülvizsgálatához készült nyomtatvány B) lapján kérheti a törvényes képviselő a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítását.

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családbafogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony - *(alacsony iskolai végzettség, melynek igazolása a kérelmen megtett önkéntes nyilatkozattal történik)*
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családbafogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ - *(alacsony foglalkoztatottság, melynek fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)*
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek - *(elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény)*

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Alapfokú iskolai végzettség: a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány - iskolatípustól függetlenül - alapfokú iskolai végzettséget tanúsít.

(Pl. egy 9. évfolyam elvégzése, vagy egy középfokú oktatási intézmény pár osztályának elvégzése a középfokú végzettség megszerzése nélkül az alapfokú végzettséget nem befolyásolja, hiszen ezek végzettségi szintet nem emelnek.)

A törvényes képviselő évente a rendszeres gyermekvédelmi kérelem benyújtásával egy időben kérheti a gyermek halmozottan hátrányos helyzetének megállapítását. A jegyző kizárólag a halmozottan hátrányos helyzet meghatározására, az óvodai, iskolai körzethatároknak a jogszabályban előírtak szerinti kialakításához használhatja fel, továbbá megküldi a nevelési-oktatási intézménynek.

Nyilvántartásunk alapján, a Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be, 2010-2014. évekre vonatkozóan:

Adatok	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Hátrányos helyzetű gyermekek (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak)	545 fő	578 fő	517 fő	106 fő	79 fő
Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek összesen:	59 fő	61 fő	51 fő	22 fő	44 fő
- kor szerinti megoszlás:					
- óvodás	13 fő	10 fő	11 fő	8 fő	5 fő
- általános iskolás	24 fő	28 fő	30 fő	7 fő	18 fő
- középiskolás	22 fő	23 fő	10 fő	7 fő	14 fő

A hátrányos helyzetű és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekeket különböző kedvezmények, juttatások, pályázati lehetőségek illethetik meg.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás:

A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket az önkormányzati rendeletben meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthette, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzdött, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A 2014. január 7-i Szociális Bizottsági ülésen a még hatályos önkormányzati rendelet, valamint a 2013. december hónapban benyújtott kérelmek alapján a Szociális Bizottság – átruházott hatáskörben – 6 kérelmezőt részesített rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban. A 6 kérelem 6 kiskorú gyermekes családot fed le, - ebből egy gyermekes 2 család; három - vagy több gyermekes 4 család. A 2014. január 7-én megállapított rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege összesen 40.895,- Ft volt.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás mutatószámainak alakulása 2009-2013. között:

Adatok	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Támogatottak (családok) száma	56 család	115 család	110 család	170 család	61 család
- ebből egy alkalommal	34 család	61 család	55 család	15 család	41 család
- két alkalommal	12 család	25 család	16 család	20 család	8 család
- három, vagy több alkalommal	10 család	28 család	37 család	81 család	12 család
Támogatás összege (Ft)	684.000,-	1.517.000,-	1.366.000,-	736.000,-	582.000,-

Önkormányzati segély – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán

A szociális területet lefedő, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény jelentős változáson ment keresztül.

A 2013. évi LXXV. törvény és a 197/2013. (VI. 13.) Kormányrendelet módosította ezen jogszabályokat. A törvénymódosítás értelmében 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a *rendkívüli gyermekvédelmi támogatás* önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze.

Az önkormányzati segélyről, valamint egyes szociális tárgyú önkormányzati rendeletek módosításáról szóló Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének 22/2013. (XI. 28.) önkormányzati rendelete alapján, figyelemmel a Gyvt. 18. § (2) bekezdésére 2014. január 1-től Önkormányzati segély iránti kérelmet nyújthatnak be – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán.

„Önkormányzati segély állapítható meg annak, akinek az egy főre jutó havi nettó jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át, egyedül élő esetén annak 150 %-át nem haladja meg. Az önkormányzati segélyre való jogosultságnál - az Szt. vonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve – nem állapítható meg segély, ha a kérelmező, vagy a kérelmezővel együtt élő közeli hozzátartozója vagyonnal rendelkezik.”

2014. évben önkormányzati segélyben részesült kérelmezők - a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel:

Adatok	2014.
Támogatottak (családok) száma:	48 család
- ebből egy alkalommal	32 család
- két alkalommal	14 család
- három, vagy több alkalommal	2 család
Támogatás összege (Ft)	409.000,- Ft

Önkormányzati segély - a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel - iránti kérelem 2014. évben elutasításra nem került.

A támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható volt, ez leggyakrabban gyógyszerkiváltást szolgált, vagy a támogatás összegét a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival közösen használta fel a kérelmező.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás:

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka (6.270,- Ft).

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás megállapítására 2014-ben nem került sor.

Óvodáztatási támogatás:

Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelemre - annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdzi az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába.

Az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy a családbafogadó gyám legfeljebb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig terjesztheti elő, amely évben a gyermek az ötödik életévét betölti.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatást első alkalommal, ha az óvodáztatási támogatásra való jogosultság jogerős megállapítására

a) az előző év december 5-e és a tárgyév június 4-e között kerül sor, a tárgyév június hónapjában,

b) a tárgyév június 5-e és a tárgyév december 4-e között kerül sor, a tárgyév december hónapjában folyósítja.

Az első alkalmat követően a települési önkormányzat jegyzője a gyermek óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig június és december hónapban további óvodáztatási támogatást folyósít a szülőnek vagy a családbafogadó gyámnak, ha

a) a gyermek továbbra is halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, és

b) a szülő, a családbafogadó gyám a gyermeknek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendelet szerinti rendszeres óvodába járásáról gondoskodik.

Ha az óvodáztatási támogatás iránti kérelmet december 4-éig, illetve június 4-éig benyújtották és a támogatásra való jogosultság feltételei fennállnak, de a kérelem jogerős elbírálására december 4-éig, illetve június 4-éig nem kerül sor, a további óvodáztatási támogatás folyósításának(5) bekezdés szerinti időpontjában kell folyósítani az első alkalommal járó óvodáztatási támogatást. Ha a további óvodáztatási támogatás folyósításának feltételei is fennállnak, akkor az első alkalommal járó és a további óvodáztatási támogatást együtt kell folyósítani.

Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság a megszüntetését követően a (2) és (3) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén ismételten megállapítható, azzal, hogy a rendszeres óvodába járást a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott időszak tekintetében kell vizsgálni.

Ebben az esetben a jogosultat az (5) bekezdés szerinti további óvodáztatási támogatás illeti meg.

A támogatás összege gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint.

A települési önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy első alkalommal az óvodáztatási támogatást természetbeni formában kell biztosítani.

Óvodáztatási támogatás megállapítására 2013-ban nem került sor.

2014. június hónapban 4 család kérte az óvodáztatási támogatás megállapítását. Első alkalommal 5 gyermek jogosultsága állt fenn, vidékről érkezett család két kiskorú gyermeke további alkalommal kapta meg az óvodáztatási támogatás összegét. Az óvoda intézmények igazolása alapján, a szülő által jogszabály szerint igazolt és igazolatlanul mulasztott napok száma együttesen nem haladta meg a munkanapokra eső óvodai nevelési napok huszonöt százalékát, ezért a gyermekek óvodáztatási támogatásra való jogosultsága fennállt.

2014. december hónapban 3 gyermek volt jogosult az óvodáztatási támogatás összegére, 1 gyermek óvodai mulasztása meghaladta a munkanapokra eső 25 %-ot, ezért nem volt jogosult a támogatás összegére, a további gyermekek pedig szeptember hónaptól megkezdték általános iskolai tanulmányaikat.

2014. évben kifizetett óvodáztatási támogatás

Intézmény megnevezése, ahol a gyermekek óvodai ellátásban részesültek	Kifizetés összege gyermekek száma 2014. június hónapban	Kifizetés összege gyermekek száma 2014. december hónapban
Tótkomlós Általános Művelődési Központ /Tótkomlós, Erzsébet u. 2/a./	40.000,- Ft 2 gyermek/ első alkalom	10.000,- Ft 1 gyermek/további alkalom
	40.000,- Ft 2 gyermek/ első alkalom	20.000,- Ft 2 gyermek/további alkalom
Tótkomlói Evangélikus Óvoda	20.000,- Ft 1 gyermek/ első alkalom	-
Pitvaros Térségi Petőfi Sándor Napközi Otthonos Óvoda és Óvoda-Bölcsőde Nagyéri Óvodai Tagintézménye	20.000,- Ft 2 gyermek/ további alkalom	-
Összesen:	120.000,- Ft 7 gyermek	30.000,- Ft 3 gyermek

A Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások:

A Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások nyújtására önkormányzatunknak – nehéz gazdasági helyzete miatt – kevés lehetősége van.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben megalkotta 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről, mely a Bursa Hungarica Felsőoktatási

Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Ösztöndíjrendszer) szabályairól, a támogatáshoz jutás feltételeiről szól.

A rendelet célja, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akik számára a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt súlyos nehézségekbe ütközik.

Az Ösztöndíjrendszer célja, hogy az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt, jogszabályi háttéréül a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) szolgál.

Az Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál:

1.) települési önkormányzatok által nyújtott támogatás	} önkormányzati ösztöndíjrész
2.) megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás	
3.) intézményi támogatás	
	→ intézményi ösztöndíjrész

Az ösztöndíj időtartama:

- „A” típusú pályázat esetén 10 hónap, a már felsőoktatásban tanulók számára
- „B” típusú pályázat esetén 3x10 hónap, azok számára, akik felsőoktatási tanulmányaikat a következő tanévben kezdik meg.

Az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történhet.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete első alkalommal 2001-ben csatlakozott az Ösztöndíjrendszerhez. Akkor 23 főt részesített támogatásban. Az ezt követő években 2002-2005-ig az önkormányzat az Ösztöndíjrendszerhez nem csatlakozott. 2006. óta azonban az önkormányzat folyamatosan részt vesz az Ösztöndíjrendszerben a következők szerint:

Az „A” és „B” típusú pályázat keretében támogatásban részesített tanulók/hallgatók száma az elmúlt években a következők szerint alakult:

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
„A”	6	24	15	20	28	21	20	20	16
„B”	1	1	0	6	4	1	1	3	2

Az önkormányzat korábban havi 4.000,- Ft-tal támogatta az ösztöndíjasokat, azonban a Képviselő-testület a 211/2013. (X. 03.) kt. határozata szerint személyenként 5.000,- Ft-ot biztosít. 2007-2014. között az önkormányzati ráfordítás (kötelezettségvállalás) összege a következők szerint alakult:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.080.000,- Ft	600.000,- Ft	1.520.000,- Ft	1.600.000,- Ft	960.000,- Ft	920.000,- Ft	820.000,- Ft	1.100.000,- Ft

Gyermekétkeztetés:

Az óvodába és az iskolákba az önkormányzattal szerződött vállalkozás, a Farbung Gastro Kft. szállítja az ételt. A Bölcsőde – a gyermekek sajátos ellátási igénye miatt – saját konyhával rendelkezik, az étel elkészítése ott helyben történik, így a diétára szorult, a különböző ételérzékenységekben szenvedő gyermekek ellátása is megoldott (tej, tojás és lisztérzékenység).

Az intézményi térítési díjat minden esetben a képviselő-testület állapítja meg, mely 2014-ben a következők szerint alakult:

Korcsoport	Ellátás	Nyersanyagköltség Ft / nap 2014.01.01- 2014.12.31.
Bölcsőde 20 hetes – 3 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	384,-
Óvoda 3 – 6 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	460,-
Általános iskola napközi 6 – 14 éves	tízórai, ebéd, uzsonna	580,-
Általános iskola menza 6 – 14 éves	ebéd	382,-
Gimnáziumi menza 14 – 18 éves	ebéd	447,-

A térítési díj napi összege a nyersanyagköltség napi összegének ÁFÁ-val növelt összege.

A gyermekétkeztetés Gyvt-ben foglaltak szerint kedvezményesen vehető igénybe, meghatározott feltételek megvalósulása esetén, ezek a következők:

Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítési díj fizetésére kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik.

Gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés,

ab) óvodás,

ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő,

ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekeként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani.

2014-ben a gyermekétkeztetésben (napköziben és menzán) részt vevők száma és az általuk fizetett térítési díjak megoszlása a következőképpen alakultak:

A gyermekétkeztetésben (napköziben és menzán) részt vevők létszáma és az általuk fizetett térítési díjak megoszlása 2014-ben				
Intézmény	Térítésmentes (fő)	50%-ot fizet (fő)	100%-ot fizet (fő)	Összesen (fő)
Bölcsőde	22	8	21	51*
Önkormányzati Óvoda	22	9	15	46
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium	174	55	79	308

A gyermekétkeztetés kapcsán meg kell említenünk a nyári gyermekétkeztetést is, melyre 2014-ben is nyújtott be igényt önkormányzatunk.

2014 évben sem kellett az állami támogatást önkormányzati önrésszel kiegészíteni, a felhasznált állami támogatás 1.759.437,- Ft volt, melyből 91 gyermek napi egyszeri meleg étkeztetése volt biztosítható 44 napon keresztül, amit a Napközi konyhán tudott elfogyasztani, vagy onnan tudta haza szállítani.

A pályázat pénzügyi lebonyolítását a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi osztálya végezte.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Gyermejjóléti szolgáltatás:

A gyermejjóléti szolgálat feladatait az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosháza Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A családsegítés szolgáltatás 2012. március 1-jével került a központ feladatkörébe. A gyermejjóléti szolgáltatás nyújtása településünkön a beszámolási időszakban két családgondozóval valósult meg. Irodájuk és az ügyfelek részére nyitva álló helyiség a Szociális Szolgáltató Központ Pósa utca 2. szám alatti székhelyén található. A helyiségeket bérleti díj fizetése ellenében használják.

A Gyermejjóléti Szolgálat családgondozója által készített, a 2013. évben végzett munkájukról szóló beszámolót változtatás nélkül tájékoztatómhoz csatolom.

Gyermekek napközbeni ellátása:

Az iskolákban mindenki számára elérhető a napközi. Az indítható napközis csoportok számát a Képviselő-testület határozza meg az igények előzetes figyelembe vételével.

Tótkomlós Város Önkormányzata a Szociális Szolgáltató Központ önálló szakmai egységeként a Zámenhof utca 2. szám alatt 2014-ben még 30 férőhelyes bölcsődét tartott fenn. A bölcsőde napos bölcsődeként működik, nyitvatartási ideje 06.30 órától 17.00 óráig tart. A bölcsőde vezetője Hajduk Lászlóné.

2014-ben az intézményben 1 fő bölcsődevezető, egyben élelmezésvezető, 6 fő szakképzett gyermekgondozónő, 1 fő szakképzett szakácsnő, 1 fő konyhai dolgozó, egyben betanított szakácsnő, 2 fő takarítónő, dolgozik. A dolgozók a feladatokat váltott műszakban, összehangoltan, egymás munkáját kiegészítve teljesítik.

A bölcsődébe a felvétel egész évben folyamatos. Rövidebb-hosszabb várakozási idő van (túljelentkezés), de sürgős és indokolt esetben alkalmazkodnak a felmerült igényekhez (azonnali munkalehetőség, szociális rászorultság, védőnői, orvosi javaslat, veszélyeztetettség stb.).

Az intézmény 2014-ben 3 kialakított gyermekcsoporttal működött, a felvett gyermekek létszáma 30 fő volt.

A bölcsőde működéséről a Szociális Szolgáltató Központ vezetője az intézmény tevékenységéről szóló, jelen képviselő-testületi ülés keretében tárgyalandó beszámoló részeként ad átfogó tájékoztatást.

A településen családi napközi és házi gyermekfelügyelet nem működik.

Gyermekek átmeneti gondozása:

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni. A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

Tótkomlós Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását helyettes szülő útján látja el. Településünkön egy helyettes szülő van, Bucsú Istvánné, aki a családban élő gyermekek átmeneti gondozását látja el, saját háztartásában, 2 férőhellyel.

2014-ben a helyettes szülőnél gyermek elhelyezésére nem került sor.

A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai

---

A Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2014. augusztus 5-én Tótkomlós, Fő u. 1. szám alatti hivatali helyiségében jogszerűségi ellenőrzést tartott. A jogszerűségi ellenőrzés alá vont személyek Kvasznovszkyné Szilasi-Horváth Krisztina jegyző, Dr. Kruzslicz-Bodnár Gréta aljegyző, Bedőné Skoda Ilona ügyintéző. Szűrőpróbaszerű irat-ellenőrzést végeztek 2013. január 1. napjától – 2013. december 31. napjáig terjedő időtartamra vonatkozóan. A jogszerűség tárgya: A települési önkormányzati, és a közös önkormányzati hivatal jegyzői feladat- és hatáskörébe tartozó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény és a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormány rendelet 2013. április 1. napjától hatályos nagykorú jogosultakat érintő pénzbeli ellátásra, korábban kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való

jogosultságot érintő eljárások vizsgálata. A Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala a jogszerűségi ellenőrzés során a szűrőpróba szerűen kiválasztott I. fokú gyámhatósági ügyiratanyagok alapos áttanulmányozását követően arra az álláspontra jutott, hogy a Ket. 115. §-ban foglaltak szerinti felügyeleti intézkedést nem foganasít.

A bűnmegeelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

---

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 144/1999. (VII.1.) sz. határozatával fogadta el bűnmegeelőzési programját, melyben megfogalmazott célok a következők:

1. A közbiztonság feltételeinek megteremtése, a vagyoni értékek megóvása, a személyi biztonság erősítése, az ifjúság helyes irányú fejlődésének elősegítése.
2. A bűnözővé válás folyamatának fékezése, a bűnelkövetési alkalmak, helyzetek csökkentése, a bűnelkövetés akadályozása.
3. Az áldozattá válás megeelőzése, a potenciális áldozatok védettségeinek fokozása.
4. A büntetett előéletű személyek társadalmi beilleszkedésének segítése és ezzel a bűnismétlés előfordulásának csökkentése.

A bűnmegeelőzés szervezetrendszerének (rendőri szervek, polgárőrség, polgármesteri hivatal, oktatási intézmények, ifjúsági és egyéb civil szervezetek, gyermekjóléti szolgálat) feladatai között kiemelt helyen szerepel az, hogy az oktatási intézményekben hatékony felvilágosító és ismeretterjesztő tevékenységet kell folytatni a bűnelkövetéstől való visszatartás motivációinak kialakítása, a bűnelkövetővé válás irányába ható magatartási formák visszafogása, megszüntetése, a törvénytisztelő magatartási formák kialakítása, az áldozattá válás elkerülése érdekében.

Az Orosházi Rendőrkapitányság a mellékelt tájékoztató alapján szolgáltatott adatot a gyermek- és fiatalkorúak által illetékességi területén elkövetett szabálysértésekről, illetve bűncselekményekről.

A rendőrséggel az együttműködésünk továbbra is jó, időben jelzünk egymásnak, illetve segítjük egymás munkáját. Külön említést érdemel a rendőrség prevenciós tevékenysége, melynek keretében rendszeres felvilágosító előadásokat tartanak a köznevelési intézményekben a közlekedésbiztonságról, a fürdőzés, vízen tartózkodás szabályairól, a drogfogyasztás veszélyeiről.

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

---

A településen a civil szervezetek száma és azok tevékenysége fontos és meghatározó. Elmondható, hogy szinte minden, a városban működő civil szervezet és alapítvány a „szívén viseli” a gyermekek és fiatal felnőttek sorsát, igyekeznek számukra olyan programokat szervezni, hogy szabadidejüket hasznosan tudják eltölteni.

Az érdeklődők a civil szervezetek által kínált számos szabadidős tevékenység közül választhatnak. megtaláljuk kínálatukban a sportot (úszás, futball, lövészet, asztalitenisz, galambászat, lovaglás), a természetismeretet, a művészeteket (tánc, zene), a hagyományőrzést, de számtalan olyan szervezet és alapítvány is tevékenykedik a városban, akinek célja a valamilyen okból hátrányos helyzetben lévők, vagy a kiemelkedő tehetségű fiatalok támogatása.

Az önkormányzat kapcsolata a civil szervezetekkel jó, ami nemcsak anyagi támogatás nyújtása formájában jelenik meg, de számos alkalommal közös programok szervezésében is megnyilvánul. 2014-ben az önkormányzat a költségvetéséből összesen 12.598.000,- Ft összegű, a rendelkezési alapból 2.427.000,- Ft összegű támogatásban részesítette a tótkomlói társadalmi szervezeteket, rendezvényeket, mely támogatás jelentős része közvetlenül, vagy közvetett módon a gyermekekhez és a fiatalokhoz is eljutott.

A fiatalok hasznos időtöltésének megszervezésében a város kulturális és köznevelési intézményei, valamint saját tulajdonú gazdasági társasága is jelentős szerepet vállal, természetesen sok esetben a civil szervezetek bevonásával.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok

A gyermekes családokkal végzett munka specialitását az adja, hogy a gyermekvédelmi tevékenység elsősorban a szociális munka, a pszichológia ismereteire és a hatályos jogi szabályozásra támaszkodik. Éppen ezért a jelzőrendszer tagjainak magas színvonalú feladatellátásához elengedhetetlen a folyamatos szakmai fejlődés biztosítása, szakmai előadásokon, képzéseken és továbbképzéseken keresztül.

A gyermekvédelmi gondoskodás, ellátás hatékonyabbá tétele érdekében a jövőt tekintve a prevenció területén lehetne segíteni a családokat. Hatékonyak a Gyermekjóléti Szolgálatnál tartott esetkonferenciák. Ennek mintájára segítséget kaphatnának azok a családok, melyeknél a felmerülő problémák azonosak. Például, amely családban életvezetési gondokkal küzdenek a szülők, akár szakember bevonásával pszichológiai előadásokat, beszélgetéseket lehetne folytatni, azoknak a szülőknek, akik nem rendelkeznek munkahellyel és kertes házban laknak kertművelési, növénytermesztési útmutatásokat lehetne adni, és lehetőség szerint konkrét gyakorlati tanácsokkal segíteni őket. A Védőnői Szolgálat bevonásával, azon anyukáknak lehetne segítséget nyújtani, akik gyermekük ellátását nem megfelelően végzik. A megelőzésnek a hátrányos helyzetű családoknál igen jelentős szerepe van, mert ezáltal a kiskorú gyermekek testi és lelki fejlődése érdekében a veszélyeztetettség bekövetkezése előtt tudnánk segítséget nyújtani.

A bűnmegelőzési program felülvizsgálatát el kell végezni.

A nehéz anyagi helyzet ellenére mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a gyermekjóléti ellátás jelenlegi színvonalát minden tekintetben megtartsuk, lehetőségek szerint emeljük.

Záró gondolatok

A beszámolóban igyekeztünk bemutatni a jogszabályban meghatározott szempontok figyelembe vételével mindazokat a feladatokat, melyeket a gyermekjóléti és gyermekvédelmi területen nap, mint nap ellátunk.

A gyermekvédelmi rendszerben részt vevő személyek és szervezetek felelősségteljes, sokszor komoly pszichés megterheléssel járó feladatot végeznek. A jelzőrendszer valamennyi tagjáról elmondható, hogy hivatásuknak tekintik munkájukat, melyet lelkiismeretesen, körültekintően, legjobb szakmai tudásuk szerint végeznek és a közöttük kialakult jól működő kommunikációval igyekeznek hatékonyan segíteni egymást a törvényben foglalt gyermeki jogok teljes körű érvényre juttatása és tiszteletben tartása érdekében.

Tótkomlós, 2015. május 21.

dr. Bohács Gábor
aljegyző

TÓTKOMLÓS VÁROS		
POLGÁRTISZAS ELNÖKE		
Szám:	814 - 1	
Iktatva:	2015. MÁJ 19.	
Melléklet:	Dr. B.G.	Ellenőrzés:

**Beszámoló az Orosházi Kistérség Egyesített
Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat
2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatainak ellátásáról**

Tótkomlós, 2015.

Készítette: Pál Katalin és Ugaros Gábor nevében

Pál Katalin

családgyógyász

2015.05.19.

Ugaros Gábor Dr. B.G.

Pál Katalin

A gyermekjóléti szolgálat 2014. évi feladatainak ellátása

Orosháza Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat a Tótkomlóson a helyi gyermekjóléti szolgálat március óta újra két fővel látja el a családgondozói feladatokat. Az új kolléga hat órában gyermekjóléti szolgálat, két órában pedig családsegítő feladatokat lát el.

Legfontosabb feladataink:

Gyermekbántalmazás és/vagy elhanyagolás (rossz bánásmód) megelőzésének kezelése.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében:

- *Családlátogatások* alkalmával jelezzük a családnak az észlelt problémákat, lehetőséget kínálunk fel a probléma megoldására.
- *Tájékoztatást* nyújtunk támogatásokról, ismertetjük a hozzájutás módját, szükség esetén képviseljük az érdekeiket az illetékes helyeken.
- Segítséget nyújtunk *hivatalos ügyek intézéséhez*, pl.: családtámogatási ellátások: családi pótlék, Gyes, Gyet, nyugdíjszerű ellátások igényléséhez, segélykérelmek megírásához, hivatalos levelek, fellebbezések megfogalmazásához és megírásához, adósságkezeléshez.
- Észlelő és *jelzőrendszert működtetünk*, amelynek tagjaitól kapunk információt elsősorban veszélyeztetettségéről.
- Szükség szerint, de legalább évi 6 alkalommal *esetmegbeszélést tartunk* a helyi iskolák és óvodák gyermekvédelmi felelősei, a Bölcsőde vezetője, az Anya- és Gyermekvédelmi szolgálat védőnői, gyermekorvos, valamint a gyámhatósági előadó részvételével.
- Évente *konferenciát tartunk* a jelzőrendszer működéséről az írásos jelzések alapján, amely alkalomra a jelzőrendszer tagjain kívül településünk jegyzőjét is meghívjuk.
- Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása, tájékoztatása átmeneti otthonba való felvételről, vagy az örökbefogadás lehetőségeiről.
- A rendőrséggel való szakmai kapcsolat.

A veszélyeztetés megszüntetése érdekében pl.: egészségügyi, szociális, valamint szükség esetén hatósági beavatkozást kezdeményezünk. Krízis helyzetekben és védelembe vétel előtt azonnali, soron kívüli esetkonferenciát tartunk, ahol a család is jelen van.

Feladataink közé tartozik a *konfliktuskezelés*, mely a családok interperszonális kapcsolatának folyamatosságában segít, illetve a kliensek és a környezetük közti problémák könnyebb megoldásában, feldolgozásában.

A 2014-es évben egy családból való kiemelés történt és egy komoly elhanyagolást pedig családba fogadással sikerült megoldani.

Nem lehet problémák szerint felsorolni a családokat, mert egy családot több helyen is meg kellene említeni, mivel a hátrányok vonzzák egymást, kapcsolódnak egymáshoz.

A *leggyakoribb problémák*, amelyek a legtöbb családban halmozottan fordulnak elő a következők: rossz anyagi körülmények, szenvedélybetegségek (alkohol – drogproblémák), lelki és fizikai elhanyagolás, rossz lakókörülmények, retardált szociális miliő, mentális retardáció (pszichés betegségek), magatartási problémák, családi konfliktusok

2013. 12. 31. gondozási esetek száma

1. táblázat(alap, védelem, utógond., id. h., átmeneti nevelt)

	Családok száma	Gyermekek száma
2013.	31	73
2014.	30	75

2. táblázat 2014. gondozási tevékenysége éves adatok

		Alapellátás	Védelembe vétel	Utógondozás	Id. hat. elhelyezett	Átmeneti nevelés	Tartós nevelt	Összesen
		Gyermekek száma						
		a	b	c	d	e	f	g
Gyermekek	0-2	6	1			1		8
	3-5	7	5					12
	6-13	25	9					34
	14-17	12	7			1	1	21
Együtt		50	22	0	0	2	1	75
Családok száma		20	7	0	0	2	1	30

Az év során végzett szakmai tevékenységek részletes bemutatása, szöveges értékelése

Szakmai tevékenység megnevezése	Szakmai tevékenységek száma	Ellátott gyermekek száma
Információnyújtás	197	83
Tanácsadás	224	103
Segítő beszélgetés	123	81
Hivatalos ügyekben való közreműködés	130	117
Családlátogatás	341	111
Közvetítés más szolgáltatásokba	9	5
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	2	2
Átmeneti v. tartós nev-be vétel felülvizsg. való részvétel	2	2
Védelembe vétel felülvizsgálatán való részvétel	10	25
Elhelyezési értekezleten való részvétel	9	3
Konfliktuskezelés	57	39
Szakmaközi megbeszélés	6	-
Esetkonferencia	2	2
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	0	0
Adományosztás	365	150
Szociális válságban lévő várandós anya gondozása	5	1
Összesen	1482	724

*Esetmegbeszélés indoka:

Az esetmegbeszélések indoka az, hogy az ügyfelek olykor nem azonos információkat közölnek a jelzőrendszer tagjaival. A megbeszéléseken összehangoljuk a családokkal folytatott munka irányát, célját és technikáit. Előfordult, hogy egy családnak több jelzőrendszeri tag közös segítségére volt szüksége, és ennek megbeszélésére került sor.

** Esetkonferencia indoka:

Az esetkonferenciát azért rendeztem, mert egy család védelembe vétel alatt álló gyermekeinél súlyos gondok merültek fel – rendszeres, folyamatos iskolai hiányzás – és a konferencia folyamán megállapodásokat kötöttünk a családtagokkal, hogy ne kerüljön sor a kiemelés javaslatára.

Adományosztás

A 2014-es évben a helyi önkormányzat szervezésében volt a településen egy alkalommal élelmiszerosztás, melyben részt vettünk. Ezen kívül több felajánlás érkezett amely kiosztásra került, ugyanúgy, mint a közmunkaprogramban megtermelt zöldségek is. A lakosság több alkalommal megkeresi az intézményt, ha névtelenül adományozna bútorokat, műszaki cikkeket, ruházatot. Ilyen esetekben mi közvetítünk az ügyfeleink felé.

A szabadidős programokról

A kézműves foglalkozás húsvétkor a tótkomlói Természet Házában került megrendezésre, és a hely dolgozói segítettek a kivitelezésben. A korábbi évekhez képest csak ez az egy alkalom volt közös szervezés, mert az új vezetővel nem történt megállapodás az esetleges közös programokról.

2014.06.01-én a városi gyermeknap keretében kézműves foglalkozáson vártuk a gyerekeket, ahol minden dolgozónk részt vett.

2014.06.29-én a szolgálat több gyermekkel csatlakozott a városi felhíváshoz és kerékpár túrát tett a Nagykopáncsi Kápolna történeti bemutatójához Karaszné Belán Mártával, Zöldi Angelikával és Pál Katával.

2014.07.01-én Az Orosházi Kistérség által támogatott, a résztvevő gyerekek számára ingyenes belépőjeggyel az élményfürdőt látogattuk meg Gyopárosfürdön. A kirándulást Karaszné Belán Márta és Zöldi Angelika kísérte.

2014.07.08. Kerékpárral látogattuk meg a Békéssámszon határában levő Lévai Tanyát, ahol őshonos állatokat és azok tartását tekinthettük meg. A biztonságra Karaszné Belán Márta és Pál Kata figyelt.

2014.07.18-20-ig Mártélyon táboroztattunk a helyi önkormányzat támogatásával 27 gyermeket. Az erdei iskolában és a szabadstrandon, vagy túrázás közben szerzett élmények a résztvevők számára örökre emlékeztetések maradnak., ezért ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a város önkormányzatának 300.000 forintos támogatásáért. A táboroztató Karaszné Belán Márta, Zöldi Angelika és Pál Kata volt.

2014.08.05-én a nagyéri kézművesek házát látogattuk meg kerékpárral, ahol a helyi gyerekekkel egész napos vetélkedőket szerveztünk. A felnőtt felügyeletet Zöldi Angelika és Ugaros Gábor adta.

A nyári szünetben a nyári gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat is a családsegítő kollégával Karaszné Belán Mártával és a szociális asszisztenssel Zöldi Angelikával közösen láttuk el, ahogyan egész évben segítjük és támogatjuk egymás munkáját.

A KEF által támogatott „Szabadság, egyenlőség, párkapcsolat” címmel tekinthettek meg egy kiállítást a Természet házában, melynek kapcsán 2014.09.17-én a Jankó János Általános Iskola és Gimnázium 3 középiskolai osztályának tanulói vehettek részt egy rendhagyó prevenciós órán. Nagyon hasonló témában a Szlovák Két tanítási nyelvű Általános Iskola 8. osztályos tanulói is részt vettek egy interaktív foglalkozáson. Este hattól a felnőttek számára is előadást szerveztünk az egyenlőség, szabadság, párkapcsolat témakörben. Az előadásokat Pál Katalin tartotta.

2014.12. 05-én az Aprócska mosolyokért alapítvány támogatásával 50 gyermek számára rendeztünk mikulás ünnepséget, melyet egy szülővel közös filmnézés követett. Az ünnepségen Karaszné Belán Márta, Zöldi Angelika és Pál Kata gondoskodott a programok gond nélküli lezajlásáról.

Rendezvény megnevezése	Megjelentek száma
Tavaszi kézműves	45
Kerékpár túra a kápolnához	13
Kerékpár túra Nagyér	12
Vízi program Gyopárosfürdő	18
Kerékpár túra Lévy tanya	14
3 napos tábor Mártélyon	27
Iskolai prevenció középiskolásoknak	80
Iskolai prevenció 8.o szlovák isk	20
Előadás esélyegyenlőség, párkapcsolat témában felnőtteknek	20
Mikulás ünnepség, video vetítés	50

A 2014. évi munkánkról röviden

A 2014-es évben a családgondozások során az előző évhez hasonlóan nagyon magas volt az anyagi nehézségek miatti problémák száma a családoknál. Sokkal több esetben kellett a szolgáltatókkal kapcsolatos ügyekben segíteni (pl. gázszolgáltató), vagy természetbeni (élelmiszer) támogatást nyújtani. Sajnos egyre magasabb azon családoknak a száma, ahol az alapvető személyes higiéné elhanyagolása is problémát okoz, tartósan küzdenek tetvességgel, vagy rühességgel. Ilyen esetben a családgondozás során igyekszünk felhívni ennek fontosságára a figyelmet, illetve lehetőségeket keresni a megoldásokra.

Sajnos ebben az évben a családokban a konfliktusok is gyakoribban voltak, mert nehezebben találtak munkát, kevesebb volt a jövedelem, és sok helyen a felmerülő konfliktusokat nem tudták kezelni normális kereteken belül.

Az iskolai hiányzásokról sok jelzés érkezett, ezek nagyobb része középiskolákból jött, az általános iskolai igazolatlan hiányzóink szinte évről-évre ugyanazokból a családokból kerülnek ki. Tapasztalataink alapján azok, akiknél a szülő már az első felszólításnál partner volt, ott tudtunk közösen változtatni és nem nőtt az igazolatlan órák száma. Ahol a szülő hanyag volt, vagy nem működött együtt, ott sokkal nehezebb volt a gyermeket motiválni.

A *helyi jelzőrendszerrel* nagyon jó a kapcsolatunk, a védőnőkkel több alkalommal szoktunk közös családlátogatást tartani. Bármilyen probléma, feladat merül fel, egyből legalább telefonon tartjuk a kapcsolatot a jelzőrendszeri tagokkal, hogy a gondozás, a családok támogatása egységes és egybehangzó legyen a teljes rendszer részéről. Ez megfogalmazódott az éves jelzőrendszeri konferencián is.

Eredményesnek és hatékonynak tartjuk a prevenciós foglalkozásokat. A gyerekek normarendszerét, életszemléletét tapasztalás útján könnyű alakítani, így igyekszünk ezekre a lehetőségekre odafigyelni. A közös programok, kirándulások, táborozások során a sok beszélgetés, irányított játék és példamutatás az egyik legjobb eszköz a szocializáció fejlesztésében. Fontos ez azért is, mert így a segítő más szerepkörben kerülhet közel a gyermekhez és családjához, hatékonyabbá téve így a családban felmerülő problémák megoldását.

A továbbiakban is igyekszünk a jelzőrendszerrel való jó kapcsolat megőrzésére, a családokkal való közös munka eredményességére, és az intézmény feladatainak megfelelő ellátására legjobb tudásunk szerint.

Tótkomlós, 2015. 05. 11.

Pál Katalin
Családgondozó

OROSHÁZI RENDŐRKAPITÁNYSÁG

☒ Orosháza, Szabadság tér 2. Pf: 111. ☎ (68) 411-344 📠 BM (33) 55-00

Fax: 55-01

E-mail: oroshaza.rk@bekes.police.hu

Szám: 04050/ 2546-2/2015.ált.

TÁJÉKOZTATÓ

a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett
bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása
2014-es év vonatkozásában

1. A gyermek és fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények számának alakulása az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén:

Bűncselekmények	Elkövetők	
	Gyermekkorú	Fiatalkorú
	2	30
- lopás	-	6
- testi sértés	1	2
- garázdaság	-	1
- becsületsértés	-	2
- kábítószer birtoklás/ új pszichoaktív anyag	-	12
- szexuális erőszak	-	1
- személyi szabadság megsértése	-	5
- rablás kísérlet	1	1

2. Jellemző problémák és azok gyakorisága a gyermekkorúak körében:

A 14. életévüket még be nem töltött fiatalok a büntető- és a szabálysértési jog szerint is gyermekkorúnak minősülnek és így főszabályként velük szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn. A főszabály alóli kivételt hozott a magyar jogrendszerbe az új Büntetőtörvénykönyv, a 2012. évi C. törvény, melynek 2013. július 1-jei hatályba lépése óta 5 bűncselekménytípus elkövetése esetén elvileg a 12. életév betöltése után is büntethető az egyébként gyermekkorú személy. A törvény 16. §-a tételesen felsorolja ezeket a bűncselekményeket: az emberölés és annak minősített esetei, az erős felindulásban elkövetett emberölés, az életveszélyt okozó testi sértés és a halált okozó testi sértés, a rablás és a kifosztás. Ezek elkövetése esetén a tizenkettedik életévét már betöltött, de a tizennegyedik életévüket be nem töltött gyermekkorúak is büntethetővé válnak, ha a tettes az elkövetés idején rendelkezett a cselekménye következményeinek felismeréséhez szükséges belátási képességgel.

Általában – különösen pedig illetékességi területünkön – azonban kijelenthető, hogy a gyermekkorúakra inkább a kisebb súlyú, sok esetben „gyermekcsínynek” induló olyan cselekmények jellemzőek, amelyek jogsértő voltával életkoruknál fogva nincsenek tisztában, vagy nem mérik fel eléggé tetteik lehetséges következményeit, pl. iskolai verekedés. Ezek mellett a gyermekkorúaknál is viszonylag gyakran előfordulnak közlekedési szabályszegések is.

A gyermekkor szabálysértés esetében mindig büntethetőséget kizáró ok. Szabálysértés esetén velük szemben nem szabható ki helyszíni bírság és feljelentés sem foganatosítható.

3. Jellemző problémák és gyakorisága a fiatalkorúak körében:

A fiatalkorúak – azaz a 14. és 18. életév közötti fiatalok – esetében szinte bármilyen bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésével lehet találkozni. A felnőttkor küszöbén álló fiatalok esetleges elkövetővé válása elsősorban attól a környezettől (család, baráti kör, iskola, stb.) függ, amelyben élnek, és amelynek körülményeit, szokásait, magatartását, erkölcsi normáit példaként látják a mindennapjaikban.

Ha ez a környezet, vagy annak egyes elemei valamilyen okból problémásak, akkor nagy az esély arra, hogy a fiatalkorú a társadalmi normák és elvárások ellenére deviáns magatartásformákat választs magának. Ez könnyen vezethet a törvényekkel való szembekerüléséhez, vagyis a bűnelkövetéshez.

A fiatalkorúakkal szemben szabálysértés elkövetése esetén a hatóság csak feljelentéssel élhet, bírság nem szabható ki, kivéve, ha önálló keresettel rendelkeznek.

Egyes közlekedési szabálysértések esetében azonban a jogszabály lehetővé teszi más szankciók alkalmazását is, pl. a járművezetéstől eltiltást. Ezzel a lehetőséggel többnyire élünk is, amennyiben az elkövetett szabálysértés tárgyi súlya miatt szükséges, vagy ha ez várhatóan biztosítja a kellő visszatartó hatást. A vezetéstől eltiltás időtartama súlyosabb szabályszegés esetén akár 12 hónap is lehet. Ebben az esetben csak úgy kaphatja vissza a jogosítványát, hogy újból vizsgán vesz részt. Az elmarasztó határozatokat kézbesítjük a fiatalkorúak elkövető törvényes képviselőinek, azaz a szülőknek is.

Az új szabálysértési törvény, a 2012. évi II. törvény hatályba lépése óta a vagyon elleni jogsértések esetében a kárérték felső határa 20.000,- Ft-ról **50.000,- Ft-ra változott.**

A törvenymódosítás a tulajdon elleni szabálysértések vonatkozásában az ún. „előkészítő” eljárásokat visszautalta a rendőrség hatáskörébe, az ítélezést és a szankciók kiszabását pedig a bíróságok hatáskörébe adta. További változásként a törvény a fiatalkorúakkal szemben is lehetővé tette az őrizetbe vétel, valamint az elzárás alkalmazását.

Ezek a szigorítások a tulajdon elleni szabálysértések tekintetében kétség kívül elérték a kívánt hatást, hiszen a fiatalkorúaknak (és megjegyzem, hogy a felnőtt korúak számára is) komoly visszatartást jelent az, hogy akár egy pár száz forintos bolti lopás miatt is „börtönbe” lehet kerülni.

Az elmúlt évben hatóságunk összesen 4 esetben gyermekkorúval és 26 esetben fiatalkorúak által elkövetett tulajdon elleni szabálysértés miatt.

Év	Gyermekkorú (fő)	Ok	Fiatalkorú (fő)	Ok
2014	4	- telefonlopás, - bolti lopás, - orgazdaság - garázdaság, (alkoholos befolyásoltság)	26	- kerékpárlopás, - bolti lopás, - alkalmi lopás, - garázdaság, - rendzavarás, - rongálás, - eltiltás hatálya alatti vezetés,

A fiatalkorúak által elkövetett szabálysértéseket tekintve megállapítható, hogy több esetben felnőtt korú személlyel együtt követték el a tulajdon elleni szabálysértést, pl. kerékpárlopást. Történt olyan eset, hogy egy fiatalkorú rövid időn belül két esetben is bolti lopás követett el, de történt olyan is, hogy egy padról a friss pizzát lopták el a társaiktól a fiatalok.

Családi vita során egy fiatal édesanyja védelmére kelve édesapját ütötte meg, illetve két fiataikorúval szemben azért indult szabálysértési eljárás, mert ittasan, szennyezett ruházatban feküdtek közterületen.

Év	Gyermekkorú (fő)	Fiataikorú (fő)	Ok
2013	3	3	- vaslopás, - bolti lopás,
2012	1	19	- bolti lopás, - telefonlopás, - garázdaság, - internetes csalás,

Bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén a fiataikorúval szemben a nyomozást - *a fiataikorúakra vonatkozó speciális szabályok megtartása mellett* - kell lefolytatni. Ilyen speciális szabályok pl. a törvényes képviselő és a védő részvétele a teljes eljárás tartama alatt, környezettanulmány és iskolai jellemzés kötelező beszerzése, stb.

Bűncselekmény esetén ugyanakkor a bíróság a fiataikorúval szemben büntetést is kiszabhat és intézkedést is alkalmazhat.

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékeségi területén a gyermek- és fiataikorúak által elkövetett szabálysértések, illetve bűncselekmények száma az országos átlagnál évek óta lényegesen alacsonyabb.

4. A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok:

Az Orosházi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2014. évben 11 esetben 19 személy ellen rendelt el nyomozást visszaélés kábítószerrel bűncselekmények, illetve csekély mennyiségű új pszichoaktív anyag kínálásával és átadásával elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés vétsége megalapozott gyanúja miatt, akik között 12 fiataikorú személy volt.

Év	Eset	Fő	Ebből fiataikorú
2014	11	19	12
2013	6	26	1
2012	26	29	0

A lefolytatott nyomozások tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont elkövetők többsége visszaeső fogyasztó volt.

Drogfogyasztással összefüggő haláleset területünkön 2014. évben 1 esetben történt, amikor a mentőszolgálat Szarvasról szállított be az orosházi kórházba egy fiatal, aki kábítószerrel fogyasztott és az orvosi kezelés ellenére elhalálozott.

A kábítószer-probléma kapcsán az tapasztalható, hogy elterjedőben van az ún. „designer” drogok használata, míg a klasszikus, ismert kábítószeres fogyasztása visszaszorulóban van.

A különféle „designer” drogok nagy része – a határozott jogszabály alkotási próbálkozások ellenére – legálisan beszerezhető, és így tartásuk nem minősül törvényellenesnek, másfelől pedig a beszerzési árak is lényegesen alacsonyabb a hagyományos drogokénál.

A problémát a következő tények okozzák:

- Ezek a szerek is kábító, bódító hatást eredményező különféle vegyületekből állnak.
- A vegyületek szándékosan módosítottak, hogy eltérjenek jogszabályban tiltott vegyületektől. Összetételüket az esetleges jogszabályváltozást követően rögtön újra megváltoztatják. Ennek következtében azok egyre jobban eltérnek az ismert szerek hatásmechanizmusától, sőt egyre több mellékhatásuk is lesz.
- Fogyasztásuk és annak körülményei a tiltott, törvényellenes szerekhez hasonló módon történik, de mivel a fogyasztók is tisztában vannak azzal, hogy tevékenységük nem illegális, ezért sokkal bátrabban, szinte „szemtelenül” nyíltan fogyasztják.

A „designer” drogok közül a leggyakrabban a „biofü” néven emlegetett „HERBÁL” elnevezésű szereket fogyasztják, amelyek különféle fajtái szintén legálisan, az interneten keresztül is beszerezhetőek.

Fogyasztásuk úgy történik, hogy gyakorlatilag bármilyen száraz növényt, vagy dohányfüst átítatnak feloldott „designer” vegyszerrel, amit szárítás után cigarettaként szívnak el.

Fogyasztás után változatos, sokszor egyénenként is eltérő hatást vált ki, de mindenképpen tudatmódosító jellegű a hatásmechanizmus.

Elfordul teljes eszméletvesztés, paranoid hatás, súlyos kommunikációs zavar, stb.

A fogyasztó egészségügyi ellátása is nehézségekbe ütközik, elsősorban a vegyszer ismeretlen összetétele, részben a beteg állapota miatt. Gyakran az orvosi ellátás kizárólag a tüneti kezelésre korlátozódik.

A rendőrség ebben a helyzetben csak azt tudja tenni, hogy minden designer-drog fogyasztóval szemben megindítjuk a nyomozást és a vegyészszakértő vélemény függvényében döntünk a büntetőeljárás folytatásáról, vagy befejezéséről.

A kábítószer-fogyasztás elleni küzdelemmel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy az társadalmi feladat, melynek megoldásában a rendőri eszközök és lehetőségek önmagukban nem elegendőek.

Orosháza abban a szerencsés helyzetben van, hogy az évek óta hasznosan és sikeresen működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórum mellett is számos jó példát lehet említeni az önkormányzati és civil szervezetek hatékony és elkötelezett megelőző tevékenységére.

Rendkívül fontos ez, mert elengedhetetlen, hogy a gyerekek, tanárok, szülők legyenek tisztában a kábítószerek egészséget romboló hatásaival és a megelőzés, gyógyítás lehetőségeivel.

Az is nyilvánvaló, hogy a bűnügyi statisztikai adatok nem adnak valós képet a kábítószer fogyasztás tényleges helyzetéről, hiszen a fogyasztással kapcsolatos elkövetési magatartások körében viszonylag nagy a látencia, azaz hatóság előtt ismertté nem váló cselekmények aránya. A látencia mértékét csak közvetett módszerekkel lehet megbecsülni.

Azt azonban mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy a fertőzöttség mértéke mesze nem olyan mértékű a területünkön, mint ahogy azt esetenként vélik.

A büntetőeljárások száma, eredménye, a bűnügyi felderítő tevékenység adatai, a látencia becsült mértéke és több más tény, információ értékelésével lehet egy terület, vagy település érintettségére, fertőzöttségére következtetni. Értékes információkat jelentenek pl. a szociális ellátó rendszerben, vagy az egészségügyi szolgáltatásban és betegellátásban megjelenő adatok is.

Ezek értékelése alapján kijelenthető, hogy a kábítószer bűncselekmények vonatkozásában Orosháza város és az orosházi járás települései még megyei szinten is a kevésbé fertőzött területek köré tartoznak.

Ezt támasztja alá a 2014-ben TÁMOP támogatással elvégzett „Legyen más a szenvedélyed” elnevezésű projekt eredménye is, amelyet a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Nemzeti Drogmegelőzési Irodája végzett. A projekt során széles körű anonim jellegű felmérésre került sor a fiatalok szerhasználatával kapcsolatban az általános és középiskolák tanulóinak megkérdezésével.

A felmérés eredménye alapján készült tanulmány megállapításai szerint a fiatalok a Dél-Alföldi régióban csekély mértékben fertőzöttek, úgy a tágabb értelemben vett drogok (dohányzás, alkohol, stb.), mint a kábítószeres és kábító hatású anyagok tekintetében.

(A tanulmány elérhető a <http://www.ndi-szip.hu/News.aspx?newsid=c902bc4c-b385-40ce-8112-8c546628cdb3> linken.)

5. Bűnmegelőzésben, prevenciók munkában szerzett tapasztalatok:

Megelőzési tevékenységünk kapcsán el kell mondani, hogy a 2013/2014-es tanévtől Madarász Géza r. alezredes végzi a **D.A.D.A. Program** oktatását. A program jelenleg az Orosháza minden általános iskolájának 3-4. és 7-8. osztályaiban működik.

A Székács József Közoktatási Intézmény és a Tancsics Mihály Közoktatási és Tehetségközpont gimnáziumi osztályaiban is bevezetésre került az „**Ellen-Szer**” program is.

A D.A.D.A. és az Ellen- Szer programok tapasztalatai az mutatják, hogy ezek rendkívül hatásos eszközei a megelőzésnek és a felvilágosításnak, amelyekre ezért komoly igény is van. A programok személyi és anyagi feltételeit a rendőrség a saját költségvetéséből biztosítja.

6. A gyermekvédelemmel kapcsolatos szakmai továbbképzésen való részvételek:

A kapitányság állománya vonatkozásában az elmúlt évben gyermekvédelemmel kapcsolatos továbbképzés nem volt.

7. Javaslatok a gyermek- és fiatalkorúak védelmének javítása érdekében:

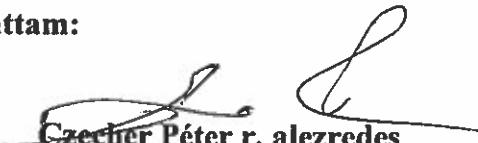
A gyermek- és fiatalkorúak nevelése elsődlegesen a család feladata, ezért az erre rászoruló családoknak hatékonyabb segítséget kellene nyújtani.

Orosháza, 2015. május 08.

**Kis Rozália r. főgy.
megelőzési előadó**

Láttam:

**Czecser Péter r. alezredes
rendőrségi főtanácsos
kapitányságvezető**

